

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců Mgr. Marka Bedřicha a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) E. B., b) Ing. M. Š., c) Ing. Z. Č., d) I. Č., e) J. Ř.**, všichni zastoupeni JUDr. Danielem Honzíkem, advokátem, se sídlem Praha 2, Londýnská 674/55, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Praha 3, Husinecká 1024/11a, zastoupený JUDr. Adamem Rakovským, advokátem, se sídlem Praha 2, Václavská 316/12, za účasti: **Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových**, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2014, zn. SPÚ 471606/2014, ve znění opravného rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2014, zn. SPÚ 471606/2014-opr., v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 6. 2015, č. j. 3 A 152/2014 – 99,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 6. 2015, č. j. 3 A 152/2014 – 99 a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne ze dne 22. 10. 2014, zn. SPÚ 471606/2014, ve znění opravného rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 10. 11. 2014, zn. SPÚ 471606/2014-opr., **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žalovaný **je povinen** nahradit žalobcům k rukám JUDr. Daniela Honzíka, advokáta, náklady řízení o žalobě ve výši 45 734 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III.** Žalovaný **je povinen** nahradit žalobcům k rukám JUDr. Daniela Honzíka, advokáta, náklady řízení o kasační stížnosti ve výši 35 734 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV.** Osoba zúčastněná na řízení Úřad pro zastupování státu ve věcech pozemkových **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí městského soudu

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 4. 6. 2015, č. j. 3 A 152/2014 – 99, zamítl žalobu žalobců, kteří se domáhali zrušení rozhodnutí Krajského pozemkového úřadu pro hlavní město Prahu ze dne 20. 8. 2014, sp. zn. PÚ 910-2/2014 a rozhodnutí o zamítnutí odvolání Státního pozemkového úřadu, odboru řízení restitucí ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. 471606/2014, kterými bylo pravomocně rozhodnuto o tom, že bylo z moci úřední obnoveno řízení, v němž Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad Praha vydal dne 15. 12. 2011 dílčí rozhodnutí č. j. PÚ 910/11. Tímto dílčím rozhodnutím bylo podle ustanovení § 9 odstavec 4 zákona č. 229/1990 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“), vysloveno, že stěžovatelé jsou vlastníky v posledně uvedeném správním rozhodnutí popsanych nemovitostí a dále že stěžovatelé nejsou vlastníky jiných, opět v rozhodnutí popsanych nemovitostí. V restituční věci se rozhodovalo mimo jiné o nároku žalobkyně E. B., odvozeného od původního vlastníka nemovitostí JUDr. J. B., jehož je žalobkyně závětní dědičkou.

Městský soud v Praze vyšel z toho, že žalobci brojili proti rozhodnutí o povolení obnovy řízení tím, že a) nevyšly najevo dříve neznámé skutečnosti, které by odůvodňovaly obnovu řízení a b) rozhodnutí o obnově řízení nebylo vydáno v subjektivní tříměsíční lhůtě podle ustanovení § 100 odstavec 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Městský soud uvedl, že rozhodnutí nařizující obnovu řízení je odůvodněno tím, že správní orgán se v předchozím řízení mylně domníval, že žalobkyně E. B. je pozůstalou neteří původního vlastníka. Tento závěr je zpochybněn nově doloženými listinami – potvrzením OÚNZ Praha 2 – nemocnice Na Slupi ze dne 17. 4. 1990 a dále usnesením Městského soudu v Praze č. j. 24 Co 286/2008 – 175 o dodatečném projednání dědictví.

K námitce žaloby o tom, že přípustnou novotou nemůže být to, co měl správní orgán sám zjistit, městský soud uvedl, že je v daném případě třeba akcentovat skutečnost, že se jednalo o správní řízení o žádosti, kde se do značné míry projevuje zásada dispoziční, která oslabuje zásadu oficiality i zásadu vyhledávací a do jisté míry snižuje odpovědnost správního orgánu za výsledek řízení, když ji částečně přenáší na žadatele. Proto městský soud dovodil, že nelze kategoricky tvrdit, že v daném případě musel správní orgán rozhodnou okolnost, že žalobkyně je neteří původního vlastníka, zjistit sám již v původním řízení. Z mnoha listin dříve do správního spisu založených je patrné, že žalobkyně E. B. bydlela s JUDr. B. v témže domě, a tudíž skutečnost, že byla jeho sousedkou, nemůže být novou skutečností odůvodňující nařízení obnovy řízení z moci úřední. Městský soud uvedl, že nejde o to, že nový důkaz potvrzuje skutečnost, že E. B. byla sousedkou JUDr. B., ale že zpochybňuje skutečnost, že byla jeho neteří. Z tohoto pohledu pak potvrzení OÚNZ Praha 2 v poměru k původnímu závěru o tom, že žalobkyně je neteří původního majitele nemovitostí, lze považovat za nový, dříve neznámý, ale v době původního řízení existující důkaz, jenž může odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.

Ohledně druhé listiny – usnesení Městského soudu v Praze č. j. 24 Co 286/2008 – 175 - městský soud uzavřel, že o relevantní novotu jít nemůže. Pokud jde o otázku zachování subjektivní tříměsíční prekluzivní lhůty, vyslovil městský soud právní názor, podle kterého se tříměsíční subjektivní prekluzivní lhůta podle ustanovení § 100 odstavec 2 správního řádu na řízení o povolení nebo nařízení obnovy řízení nevztahuje.

II. Skutkový stav

pokračování

Žalobkyně E. B., pan Š. F. (právní předchůdce žalobkyně Ing. M. Š.) a pan F. Č. (právní předchůdce žalobců Ing. Z. Č., I. Č. a J. Ř.) požádali Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad Praha o vydání nemovitého majetku, tzv. B. velkostatku, podle restitučních právních předpisů. Jedním z vydaných rozhodnutí ve věci B. velkostatku bylo i původní rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Praha ze dne 15. 12. 2011, č. j. 910/11, kterým byly restituční nároky žadatelů shledány oprávněnými a nárokované pozemky v katastrálním území Strašnice jim byly vydány.

Hlavní město Praha podalo dne 27. 12. 2012 u nadřízeného správního orgánu podnět k zahájení přezkumného řízení s tím, že předložilo nové důkazy nasvědčující závěru, že E. B. není oprávněnou osobou k restituci získaného majetku ve smyslu ustanovení § 4 zákona o půdě. Těmito novými důkazy byly dvě listiny - potvrzení OÚNZ Praha 2 – nemocnice Na Slupi ze dne 17. 4. 1990 a dále usnesení Městského soudu v Praze č. j. 24 Co 286/2008 – 175 o dodatečném projednání dědictví.

Vzhledem k tomu, že pro účely rozhodnutí o restitučním nároku je zásadní otázkou, kdo byl původním vlastníkem nemovitosti, a v případě, že se původní vlastník možnosti restituce majetku nedožil, stanovil zákon o půdě v ustanovení § 4 odstavec 2 taxativní okruh osob a přesně stanovené pořadí nástupnictví, bylo nezbytné zkoumat, zda žadatel o restituci je ve vztahu k původnímu vlastníku nemovitosti právě osobou uvedenou v posledně jmenovaném ustanovení.

Takzvaný B. velkostatek byl původně ve vlastnictví J. B. Ten měl tři potomky – J. M. B., JUDr. J. B. a A. K., rozenou B. Tito tři potomci zdědili majetek B. velkostatku každý přibližně jednou třetinou a v době nesvobody jim byl majetek po otci postupně odnímán. Sourozenci B. mohli jako původní oprávněné osoby v roce 1991 žádat restituci majetku, avšak ani jeden z nich se účinnosti zákona o půdě nedožil. Nejprve zemřel J. B., jeho dědici se stali jeho sourozenci A. a J. Ani ti však nemohli restituční nárok uplatnit. Dědicem A. B. – K. ze závěti byli Š. F. a F. Č. Dědičkou JUDr. J. B. ze závěti byla E. B.

Správní orgán rozhodnutím o nařízení obnovy původní řízení obnovil, protože dospěl k závěru, že původním rozhodnutím rozhodoval ve skutkovém omylu o tom, že žadatelé E. B., Š. F. a F. Č. jsou pokrevními příbuznými B., konkrétně synovci a neteří původního vlastníka J. B. Posléze však vyšlo najevo, že žadatelé o restituci byli sousedy JUDr. J. B. a A. K. bez příbuzenského vztahu k rodině B. Žádný z nich tak nebyl oprávněn k restituci majetku, který přešel na stát nebo na jiné právnické osoby z majetku J. B., a právě o majetku J. B. bylo rozhodováno původním rozhodnutím ze dne 15. 12. 2011.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

Žalobci jako stěžovatelé napadli rozsudek Městského soudu v Praze včasnou kasační stížností, v níž namítali nezákonnost rozsudku, neboť soud nesprávně posoudil právní otázku nových skutečností a důkazů jako právně přípustného důvodu obnovy řízení i právní otázku aplikovatelnosti subjektivní lhůty pro řízení o nařízení obnovy z moci úřední. Právní závěr městského soudu neodpovídá dikci § 100 odstavec 1 písm. a) správního řádu. Stěžovatelé nemohou nést procesní odpovědnost za to, co nemohli ovlivnit, a k jejich tíži nelze přičítat nesprávná skutková zjištění, k nimž správní orgány dospěly z důvodů ležících výhradně na straně správních orgánů. Důkazní prostředek o omylu na straně správního orgánu, který vyvěrá nikoli z toho, co správní orgán zjišťovat měl, ale z toho, co již zjistil, nemůže být „novotou“ zakládající právo státu obnovit správní řízení z moci úřední. Stěžovatelé tak odpovídají za chyby a omyly správního orgánu, aniž by takový závěr vyplýval z jakéhokoliv ustanovení pozitivního práva.

Pokud byla stěžovatelka E. B. označena jako neteř původního vlastníka nemovitostí, neměla k dispozici žádný opravný prostředek, kterým by se proti tomuto závěru mohla bránit, když odvolání pouze proti důvodům rozhodnutí není přípustné. Stěžovatelka a) je závětní dědičkou původního vlastníka nemovitostí a žádný účastník původního správního řízení vztah strýc – neteř v řízení netvrdil. Soud nezkoumal podmínku, podle které musí jít o důkazy, které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, v původním řízení nemohl uplatnit. Pokud soud vycházel z toho, že pro obnovu neplatí žádná subjektivní lhůta, pak jeho výklad zakládá nerovnost a nerovnou vyšší míru nejistoty účastníka správního řízení. Není - li správní orgán vázán žádnou subjektivní lhůtou, znamená to, že po dobu dlouhých tří let může správní orgán změnit své rozhodnutí a zasáhnout tím nejen do sféry účastníků řízení, ale i třetích osob.

Stěžovatelé dále v podané kasační stížnosti namítli nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Soud podle názoru stěžovatelů nereflekoval, že v některých správních rozhodnutích je žalobkyně E. B. označována za závětní dědičku J. B., a nikoli za neteř jeho bratra J. Přitom nikdy nikdo netvrdil, že stěžovatelka E. B. je neteří JUDr. J. B., naopak restituční žádost byla již v roce 1994 doložena rodným a oddacím listem, které ve spojení s rozhodnutími vydanými v dědickém řízení po zemřelém JUDr. J. B. postavily najisto závětní vztah stěžovatelky E. B. k JUDr. J. B.

Soud se dále nevypořádal s žalobci citovanou judikaturou prvorepublikových správních soudů, která nerozlišuje mezi řízeními zahajovanými na návrh účastníka řízení a řízením zahajovaným z moci úřední. Městský soud se nevypořádal ani s ustanovením § 100 odstavec 5 správního řádu, když nepoměřoval zájem na nápravě rozhodnutí se zájmem na ochraně práv nabytých v dobré víře. Dále podle názoru stěžovatelů městský soud neřešil otázku, zda některá z povinných osob nemohla důkaz uplatnit již v původním řízení, a při hodnocení existence veřejného zájmu na obnově řízení nepoměřoval zájem na obnově se zájmem na stabilitě právních vztahů či zájmem na ochraně dobré víry účastníků řízení.

Konečně v posledním bodě kasační stížnosti stěžovatelé namítali, že městský soud nevypořádal argument kolize obnovy řízení a přezkumného řízení. V této souvislosti stěžovatelé uvedli, že v jejich věci byla u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 4/2015 řešena kasační stížnost proti jinému rozsudku Městského soudu v Praze, v němž jde meritorně o identickou věc s naprosto stejným skutkovým základem a hmotněprávním rámcem, která je však s posvěcením městského soudu jednou řešena přezkumným řízením, a podruhé obnovou řízení. V jedné věci tak městský soud označil za zákonný postup správních orgánů vůči stěžovatelům v jejich restituční věci, kde správní orgány cestou přezkumného řízení zrušily svá původní rozhodnutí, a podruhé – v nyní posuzované věci – učinil totéž cestou obnovy řízení. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 7. 2015, č. j. 10 As 4/2015 – 135, rozsudek městského soudu zrušil a vyslovil jednoznačný právní názor, že i ve zkráceném přezkumném řízení má své místo subjektivní dvouměsíční lhůta. Obnova řízení z moci úřední by tak byla jediným mimořádným opravným prostředkem, který by bylo možno využít bez ohledu na běh času (tj. v rámci objektivní lhůty), a musí platit základní teze, podle které, jde-li o mimořádné prostředky, které narušují právní stabilitu účastníků správního řízení, jejich použití musí být bez zbytečného odkladu.

Stěžovatelé doplnili kasační stížnost o listinný důkaz v podobě záznamu sepsaného u Pozemkového úřadu Praha dne 14. 12. 2001, v němž je výslovně uvedeno, že J. B. zemřel jako svobodný a bezdětný, že jeho dědici byli sourozenci A. K. a JUDr. J. B. a že přítomná E. B. není v příbuzenském poměru k JUDr. J. B. a je jeho závětní dědičkou, což doložila předložením dědického rozhodnutí. Stěžovatelé z uvedené písemnosti dovozují, že ve světle tohoto nově objeveného důkazu nemůže být potvrzení OÚNZ Praha 2 ze dne 17. 4. 1990, o které žalovaný

pokračování

opírá rozhodnutí o obnově, žádnou novou skutečností, když záznam jednoznačně prokazuje, že o příbuzenských poměrech byl správní orgán informován již dne 14. 12. 2001.

Žalovaný ve vyjádření k podané kasační stížnosti uvedl, že v prvé řadě je nutno zdůraznit, že stěžovatelka E. B. nebyla „jen“ závětní dědičkou původního vlastníka nemovitostí J. B., ale jeho bratra JUDr. J. B. Nemohla tak být oprávněna k restituci majetku jako univerzální dědička původního vlastníka ve smyslu ustanovení § 4 odstavce 2 písm. a) zákona o půdě. Dále bylo prokázáno, že nebyla k rodině B. v žádném příbuzenském poměru, konkrétně nebyla ani domnělou neteří J. B. Nemohla tak být oprávněnou osobou ani podle ustanovení § 4 odstavec 2 písm. e) zákona o půdě. Nově prokázaná neexistence příbuzenského vztahu tak odůvodňovala jiné řešení věci, neboť E. B. nebyla oprávněna k restituci majetku podle původního rozhodnutí.

Pro nařízení obnovy není rozhodné, zda žalobci tvrdili, či netvrdili příbuzenský vztah. E. B. musela vědět, že není neteří J. B., a práva z původního rozhodnutí tak nemohla nabýt v dobré víře. Z podkladů ve spise vyplývalo, že E. B. byla univerzální závětní dědičkou JUDr. J. B., což ovšem nevylučuje, aby byla také jeho příbuznou. Z informace o způsobu dědění (závětního oproti zákonnému) ani z případného dědického usnesení nemohl správní orgán dovodit, že E. B. nebyla příbuznou rodiny B. Původní rozhodnutí vydal správní orgán ve skutkovém omylu, který nebyl v původním řízení vyvrácen. Není pravdou, že by stěžovatelé nemohli svoji procesní aktivitou uvedený omyl vyvrátit, když označení restituentů jako dědiců oprávněných osob (synovci a neteře) bylo uvedeno nejen v odůvodnění, ale i ve výroku původního rozhodnutí, jednak mohli využít právních institutů návrhu na opravu chyby, odvolání (byť nepřípustného – bylo by posuzováno podle ustanovení § 60 tehdy platného zákona č. 70/1967 Sb., správního řádu) nebo podnětu či návrhu na využití mimořádných opravných prostředků.

K námitce stěžovatelů ohledně aplikovatelnosti subjektivní lhůty v řízení o obnově nařizované z moci úřední žalovaný správní orgán poukázal na to, že zákonodárce zcela srozumitelně a jednoznačně stanovil rozdílné podmínky pro obnovu řízení prováděnou k žádosti účastníka řízení a prováděnou z moci úřední. Konstrukce podmínek návrhové obnovy řízení chrání práva jen bdělých účastníků řízení ve prospěch právní jistoty ostatních adresátů správního aktu. Podmínky obnovy řízení nařizované z moci úřední jsou významně odlišné. Správní orgán musí v objektivní tříleté lhůtě stihnout vydat rozhodnutí, není ale vázán žádnou lhůtou subjektivní. Oproti žádajícímu účastníku řízení je správní orgán „omezen“ podmínkou, že na obnově řízení musí být veřejný zájem. V průběhu tří let je správní orgán omezen jen nutností zkoumat přítomnost veřejného zájmu na obnovu. Teprve není-li veřejný zájem na obnově nebo uplynou-li od rozhodnutí tři roky, pak zájem na právní jistotě účastníků řízení převáží nad veřejným zájmem na správnosti a zákonnosti rozhodnutí jakož i zájmem na nápravě újmy vzniklé vydáním rozhodnutí ostatním účastníkům řízení a třetím osobám.

K namítané nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu žalovaný uvedl, že z odůvodnění rozsudku jasně vyplývá, že pro nařízení obnovy řízení bylo podstatné, že jeden z nových důkazů (potvrzení nemocnice) zpochybnil skutečnost, že E. B. byla neteří J. B., a proto je zcela nadbytečné zabývat se tím, že v předchozích správních rozhodnutích byla paní B. označována za závětní dědičku JUDr. J. B., protože to nemůže zvrátit pochybnosti o jejich příbuzenském vztahu. Pokud jde o judikaturu prvorepublikových správních soudů, městský soud vysvětlil, proč nelze tyto závěry aplikovat v řízení o restituční žádosti, které bylo ovládáno zásadou dispoziční, obecně snižující odpovědnost správního orgánu za výsledek. Námitku o tom, že městský soud opomenul vypořádat se s podmínkami ustanovení § 100 odstavce 5 správního řádu, podle názoru žalovaného žalobci v podané žalobě vůbec neuplatnili a správní soud proto neměl důvod se jí zabývat nad rámec žalobních bodů. Podle názoru žalovaného je tato námitka

nepřípustná podle ustanovení § 104 odstavec 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.). Přesto žalovaný zastává názor, že aplikace ustanovení § 100 odstavec 5 správního řádu neměla v první fázi řízení, kdy se rozhoduje o nařízení obnovy, své místo, protože v tomto stadiu řízení správní orgán nemůže dospět k závěru o nezákonnosti původního rozhodnutí ani nemůže měnit původní rozhodnutí či rozhodovat o jeho účincích. Nadto je zřejmé, že E. B. nemohla nabýt práva z původního rozhodnutí v dobré víře, a z návrhu ve věci dodatečného projednání dědictví je patrné, že jak právní zástupce, tak i účastníci řízení si byli vědomi, že nejsou oprávněnými osobami ve smyslu restitučních zákonů ve vztahu k majetku po původním vlastníkovi J. B.

Závěry o nepřípustnosti kasační stížnosti platí podle názoru žalovaného i ohledně námítky, ve které stěžovatelé namítali, že městský soud nezkoumal uplatnitelnost nových důkazů povinnými osobami v původním řízení. Žalovaný je přesvědčen o tom, že v případě nařizování obnovy z moci úřední se ustanovení § 100 odstavec 1 písm. a) správního řádu, část věty „*a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit*“, neaplikuje. Odvolací orgán přesto vymezil na straně 3 rozhodnutí o odvolání, kterým účastníkům řízení jsou nové důkazy ku prospěchu, vyvrací-li oprávněnost nároku oprávněných osob, a proč tito účastníci nemohli tyto důkazy předložit (nebyli adresáty neveřejných listin a neměli je k dispozici).

K otázce hodnocení veřejného zájmu na obnově řízení se městský soud vyjádřil tvrzením, že veřejný zájem na obnově řízení byl ve správním rozhodnutí vyjádřen poměrně pregnantně, a přisvědčil vyjádření žalovaného. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 30. 4. 2013, č. j. 4 As 40/2012 - 26, www.nssoud.cz) je dostačující, pokud správní orgány nařídí obnovu řízení s odkazem na obecný účel zákona.

Pokud jde o argument stěžovatelů, že správní soud vůbec nevyřadil námitku nezákonnosti kolize obnovy řízení a přezkumného řízení, má žalovaný za to, že městský soud jasně, srozumitelně a jednoznačně uzavřel, že v daném případě původního rozhodnutí postupovaly správní orgány správně, pokud pro nápravu skutkových nesprávností užíly institutu obnovy řízení. Tím bylo jasně vymezeno, kterého dozorčího nápravného prostředku mělo být v daném případě užito, aniž by bylo třeba vymezovat zároveň, jakých nápravných prostředků mělo být užito v jiných případech.

Osoba zúčastněná na řízení – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových - se k podané kasační stížnosti na výzvu ze dne 24. 8. 2015 ve lhůtě určené Nejvyšším správním soudem nevyjádřila.

IV. Právní posouzení Nejvyšším správním soudem

Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a následujících s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Na základě § 109 odstavec 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajského soudu (zde městského) vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. K výše

pokračování

uvedeným vadám tedy Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Zdejší soud přezkoumal napadený rozsudek z těchto důvodů, přičemž přihlédl k námitce nepřezkoumatelnosti uplatněné stěžovatelkou, a vyvodil následující závěry.

Stěžovatelé napadli žalobou rozhodnutí žalovaného správního orgánu, jímž bylo zamítnuto jejich odvolání proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, kterými Státní pozemkový úřad rozhodl o obnově řízení z moci úřední ve věci, v níž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí ze dne 15. 12. 2011, č. j. PÚ 910/11. Správními orgány nebylo rozhodováno o soukromoprávní otázce, tedy o tom, zda stěžovatelé mají nárok na vydání předmětných nemovitostí, který jim byl rozhodnutím PÚ 910/11 přiznán, či nikoli. Napadena byla rozhodnutí procesní povahy, která jsou, jak správně uvedl městský soud, v souladu s usnesením zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 21. 9. 2011, č. j. Konf 65/2010 – 21, přezkoumatelná ve správním soudnictví.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku, neboť pouze v případě přezkoumatelného rozhodnutí krajského soudu je zpravidla možné se zabývat dalšími kasačními námitkami (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 – 105, dostupný na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).

K požadavku přezkoumatelnosti rozhodnutí soudů Nejvyšší správní soud ve své judikatuře konstantně uvádí, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu; dále z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci uplatněnou v žalobě; proč považuje žalobní námitky za liché, mylné či vyvrácené; proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Nepřezkoumatelné je také rozhodnutí, v němž se soud opomněl vypořádat s některou z včasně uplatněných námitek (srov. například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2011, č. j. 5 As 72/2010 – 60, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64, ze dne 30. 11. 2007, č. j. 4 Ads 21/2007 – 77, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73).

Ve věci právě posuzované jde o situaci, kdy žalovaný napadeným rozhodnutím prolamuje účinky svého předchozího rozhodnutí ve věci restitučního nároku stěžovatelů, kterým bylo podle ustanovení § 9 odstavec 4 zákona o půdě vysloveno, že stěžovatelé jsou vlastníky v posledně uvedeném správním rozhodnutí popsanych nemovitostí a dále že stěžovatelé nejsou vlastníky jiných, opět v rozhodnutí popsanych nemovitostí.

Podle ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu platí, že ve tříleté lhůtě od právní moci rozhodnutí může o obnově řízení z moci úřední rozhodnout též správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 1 a jestliže je na novém řízení veřejný zájem; do konce uvedené lhůty musí být rozhodnutí o obnově řízení vydáno.

Podle ustanovení § 100 odst. 1 téhož zákona řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže

a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo

b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno,

a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.

Řízení o obnově řízení (řízení o nařízení obnovy řízení) z moci úřední podle ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu je samostatným správním řízením, které z logiky věci není součástí původního správního řízení, neboť to již bylo pravomocně ukončeno (což je právě důvodem k tomu, že je následně vedeno řízení o tom, zda se původně ukončené řízení obnoví). Z ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu ani ze žádného jiného ustanovení tohoto právního předpisu neplyne, že by pro takové řízení platila jakákoli obecná odchylka od jiných správních řízení, a tedy toto řízení probíhá jako jiné „obvyklé“ řízení s dodržáním všech procesních práv jeho účastníků. Řízení o obnově řízení je tedy zapotřebí řádně zahájit, a sice oznámením podle ustanovení § 46 správního řádu, v něm shromáždit podklady pro vydání rozhodnutí o obnově podle pravidel podávaných z ustanovení § 50 a následujících správního řádu a nakonec v něm rozhodnout – a to buď tak, že řízení, původně ukončené, se obnovuje (v případě řízení zahájeného z moci úřední podle ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu), anebo že toto řízení se zastavuje, neboť odpadl jeho důvod (v případě řízení zahájeného z moci úřední podle ustanovení § 66 odst. 2 správního řádu), typicky proto, že pro obnovu řízení nejsou splněny podmínky.

Podstatné je pro další úvahy zdejšího soudu tedy to, že správní řád v případě řízení o obnově řízení (o nařízení obnovy řízení) neumožňuje jakýkoli „odklon“ od řádného procesního postupu, jakékoli zjednodušení procesních postupů, jak umožňuje například u zkráceného přezkumného řízení podle ustanovení § 98 správního řádu. Řízení o obnově řízení je tedy samostatným řízením, v němž správní orgán shromažďuje podklady, které nakonec hodnotí ve světle podmínek pro obnovu řízení, v daném případě podávaných z ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu; správní orgán tedy v tomto řízení zkoumá, zda podmínky pro obnovu původně ukončeného řízení jsou splněny, či nikoli – a výsledek tohoto posouzení se pak materializuje v rozhodnutí, jímž se případně původní řízení podle ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu obnovuje.

Obnova řízení je traktována coby mimořádný opravný prostředek, který umožňuje za splnění podmínek v případě obou taxativně uvedených důvodů prolomit právní moc rozhodnutí, jež bylo ve věci již vydáno, a překonat překážku *rei iudicatae* – a znovu ve věci rozhodnout. Důvody podle ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu, které se společně s podmínkou, že je na novém řízení veřejný zájem, pro rozhodnutí podle ustanovení § 100 odst. 3 správního řádu použijí, vyjadřují zásadu, že správní orgán musí ve věci rozhodnout na základě všech pro věc rozhodujících skutkových okolností. Pokud ty nebyly uspokojivě zjištěny, je důvod řízení obnovit. Citované ustanovení slouží k odstranění nedostatků ve zjištění skutkového stavu, které byly způsobeny tím, že nebyly známy všechny skutečnosti a důkazy nutné pro náležité posouzení věci (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2010, č. j. 6 As 39/2009 – 74, publikovaný pod č. 2144/2010 Sb. NSS).

Správní řád vedl ve věci právě posuzované žalovaného k tomu, aby po podaných podnětech zahájil řízení o obnově a v něm posoudil, zda tu jsou dány podmínky podle § 100 odst. 1, 3 správního řádu. To znamená, že žalovaný musel v řízení o obnově řízení předtím, než vydal rozhodnutí o obnově, posoudit konkrétně to, o co následně rozhodnutí o obnově řízení opřel, tj. zda se důkazy provedené v původním ukončeném řízení ukázaly nepravdivými

pokračování

a zda tyto důkazy mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování v původně ukončeném řízení.

V nyní posuzované věci z obsahu rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Praha ze dne 15. 12. 2011, ohledně něhož byla nařízena obnova řízení, vyplývá (mimo jiné) závěr o tom, že žalobkyně E. B. je vlastnící v rozhodnutí uvedených nemovitostí, a to jakožto neteř původního majitele z titulu oprávněné osoby podle ustanovení § 4 odst. 2 písm. e) zákona o půdě.

Podle ustanovení § 4 odst. 2 písm. e) zákona o půdě, zemřela-li osoba, jejíž nemovitost přešla v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby v případech uvedených v § 6, před uplynutím lhůty uvedené v § 13, nebo byla-li před uplynutím této lhůty prohlášena za mrtvou, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, fyzické osoby v tomto pořadí (...) e) sourozenci osoby uvedené v odstavci 1, a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti a jeho manžel.

Rozhodnutí nařizující obnovu řízení je opřeno o to, že správní orgán se v předchozím řízení mylně domníval, že žalobkyně E. B. je pozůstalou neteří původního vlastníka; tento závěr je zpochybněn nově doloženými listinami, a to 1) potvrzením OÚNZ Praha 2, nemocnice Na Slupi ze dne 17. 4. 1990 a 2) usnesením Městského soudu v Praze č. j. 24 Co 286/2008 - 175.

Nejvyšší správní soud shledal důvodnou námitku, v níž stěžovatelé namítali nezákonnost rozsudku městského soudu proto, že soud nesprávně posoudil právní otázku nových skutečností a důkazů jako právně přípustného důvodu obnovy řízení. Právní závěr městského soudu nevychází ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, o němž by nebyly důvodné pochybnosti. Jak již bylo výše uvedeno, důvodem nařízení obnovy řízení z moci úřední podle ustanovení § 100 odstavec 1 písm. a) správního řádu byla především zpochybněná okolnost, že správní orgán se v předchozím řízení mylně domníval, že žalobkyně E. B. je pozůstalou neteří původního vlastníka; tento závěr je zpochybněn nově doloženými listinami, a to především potvrzením OÚNZ Praha 2, nemocnice Na Slupi ze dne 17. 4. 1990.

K uvedené námitce, v níž stěžovatelé především namítali, že nemohou nést procesní odpovědnost za to, co nemohli ovlivnit, a že k jejich tíži nelze přičítat nesprávná skutková zjištění, k nimž správní orgány dospěly z důvodů ležících výhradně na straně správních orgánů, stěžovatelé v rámci řízení o kasační stížnosti předložili listinný důkaz v podobě záznamu sepsaného u Pozemkového úřadu Praha dne 14. 12. 2001, v němž je výslovně uvedeno, že J. B. zemřel jako svobodný a bezdětný, že jeho dědici byli sourozenci A. K. a JUDr. J. B. a že přítomná E. B. není v příbuzenském poměru k JUDr. J. B. a je jeho závětní dědičkou, což doložila předložením dědického rozhodnutí. Stěžovatelé z uvedené písemnosti dovozují, že ve světle tohoto nově objeveného důkazu nemůže být potvrzení OÚNZ Praha 2 ze dne 17. 4. 1990, o které žalovaný opírá rozhodnutí o obnově, žádnou novou skutečností, když záznam jednoznačně prokazuje, že o příbuzenských poměrech byl správní orgán informován již dne 14. 12. 2001.

Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval otázkou přípustnosti takové listiny jako důkazu v řízení před soudem. Je zřejmé, že stěžovatelé předložili uvedenou listinu po uplynutí lhůty pro podání kasační stížnosti podle ustanovení § 106 odstavec 2 s. ř. s. i po uplynutí lhůty pro případné doplnění kasační stížnosti podle ustanovení § 106 odstavec 3 s. ř. s.

Podle ustanovení § 109 odstavec 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Podle ustanovení § 109 odstavec 5 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

V nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v případě záznamu sepsaného u Pozemkového úřadu Praha dne 14. 12. 2001 nejde o skutečnost, kterou stěžovatelé uplatnili až po vydání rozsudku městského soudu. Z obsahu spisu městského soudu naopak plyne, že stěžovatelé od samotného počátku řízení ve věci obnovy nařízené z moci úřední tvrdí, že žádné skutečnosti, které by odůvodnily takový postup správního orgánu, neexistují. V této souvislosti je třeba uzavřít, že byl-li důvodem pro nařízení obnovy z moci úřední „nový“ důkaz o tom, že žalobkyně E. B. není pozůstalou neteří původního vlastníka J. B., pak záznam pozemkového úřadu ze dne 14. 12. 2001, z něhož je patrné, že stěžovatelka E. B. není v příbuzenském poměru k JUDr. J. B. a je jeho závětní dědičkou, osvědčuje stěžovateli již v řízení tvrzenou skutkovou okolnost a je způsobilý zpochybnit závěr správního orgánu i městského soudu o tom, že byly zjištěny řádně skutkové okolnosti tak, že o nich nejsou důvodné pochybnosti (ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu).

Je třeba zdůraznit, že správní úřad v rozhodnutí, jímž z moci úřední nařídí obnovu řízení, musí zcela konkrétním způsobem uvést, jakým způsobem a v jaké fázi řízení o žádosti o vydání nemovitostí podle zákona o půdě byla stěžovatelka E. B. označena za neteř původního vlastníka nemovitostí tvořících součást tzv. B. velkostatku a jaké úvahy, zjištěné skutečnosti či rozhodné okolnosti k tomuto označení správní orgán vedly. Teprve poté lze znovu posoudit potvrzení OÚNZ Praha 2, nemocnice Na Slupi ze dne 17. 4. 1990 z pohledu „novosti“ tohoto důkazu jako důvodu pro nařízení obnovy řízení podle ustanovení § 100 odstavec 1 písm. a) správního řádu. Zároveň je na správním orgánu, aby se náležitě vypořádal také s listinou předloženou stěžovateli v řízení o kasační stížnosti, což se podle názoru Nejvyššího správního soudu nebude moci obejít bez rozsáhlého doplnění dokazování o zjištění, kdy a za jakých okolností tento doklad stěžovatelé získali, proč není součástí správního spisu a v jaké fázi se nachází řízení o rekonstrukci spisu PÚ 2525/92 – B. velkostatek, které bylo prováděno na základě příkazu ředitelky žalovaného. V nynějším stadiu řízení totiž nelze ze spisového materiálu správního orgánu ani zjistit, jaké konkrétní okolnosti stěžovatelé a jejich právní předchůdci uvedli v původní žádosti o vydání nemovitostí; ani tato listina není ve spisovém materiálu založena. Nelze tak objektivně posoudit důvodnost námítky kasační stížnosti, podle níž městský soud nerefletoval, že v některých správních rozhodnutích je žalobkyně E. B. označována za závětní dědičku J. B., a nikoli za neteř jeho bratra J., a nelze zjistit, v jakém okamžiku správního řízení a z čího popudu bylo v původním rozhodnutí tvrzeno, že stěžovatelka E. B. je neteří JUDr. J. B. Ze stejných důvodů nelze učinit závěr o důvodnosti a pravdivosti tvrzení stěžovatelů o tom, že naopak restituční žádost byla již v roce 1994 doložena rodným a oddacím listem, které ve spojení s rozhodnutími vydanými v dědickém řízení po zemřelém JUDr. J. B. údajně měly postavit najisto závětní vztah stěžovatelky E. B. k JUDr. J. B. Nejasné je rovněž, z čeho správní orgán usoudil, že údajné nové důkazy, vztahující se k E. B. jsou důvodem zahájení řízení o obnově i ve vztahu k dalším účastníkům respektive jejich právním nástupcům.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před soudem bylo zatíženo vadou spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu v řízení před správními orgány, což je důvod pro zrušení rozsudku městského soudu podle ustanovení § 110 odstavec 1 s. ř. s.

pokračování

Nedůvodnou shledal Nejvyšší správní soud námitku kasační stížnosti ohledně aplikovatelnosti subjektivní lhůty v řízení o obnově nařizované z moci úřední. Podle ustanovení § 100 odstavec 3 správního řádu může ve tříleté lhůtě od právní moci rozhodnutí o obnově řízení z moci úřední rozhodnout též správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 1 a jestliže je na novém řízení veřejný zájem.

Žalovaný i Městský soud v Praze důvodně poukázali na skutečnost, že zákonodárce zcela srozumitelně a jednoznačně stanovil rozdílné podmínky pro obnovu řízení prováděnou k žádosti účastníka řízení a prováděnou z moci úřední. Konstrukce podmínek návrhové obnovy řízení chrání práva jen bdělých účastníků řízení ve prospěch právní jistoty ostatních adresátů správního aktu. Podmínky obnovy řízení nařizované z moci úřední jsou významně odlišné. Z moci úřední může o nařízení obnovy rozhodnout správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, a to ze stejných důvodů (zřejmě včetně důvodů zvláštních), které má k obnově řízení k dispozici účastník řízení, avšak s tím, že je – podobně jako v předchozí úpravě – „na novém řízení veřejný zájem“. Lhůta k zahájení řízení je stanovena pouze objektivně, tj. tři roky od právní moci rozhodnutí, přičemž do konce této lhůty musí být vydáno rozhodnutí o nařízení obnovy řízení. Správní orgán tak musí v objektivní tříleté lhůtě stihnout vydat rozhodnutí, není ale vázán žádnou lhůtou subjektivní a užití analogie není případné.

Stěžovatelé dále v podané kasační stížnosti namítli nepřekoumatelnost rozsudku městského soudu pro nedostatek důvodů rozhodnutí, pokud se městský soud nevypořádal s žalobci citovanou judikaturou prvorepublikových správních soudů, která nerozlišuje mezi řízeními zahajovanými na návrh účastníka řízení a řízením zahajovaným z moci úřední.

Uvedená námitka není důvodná. Byť to nebylo městským soudem v odůvodnění rozsudku výslovně uvedeno, soud se s námitkou o tom, že za novou skutkovou okolnost odůvodňující obnovu řízení nelze pokládat skutečnost, kterou úřad, jenž vydává rozhodnutí, mohl a z úřední povinnosti měl zjistit (podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu Boh. A 4122/24, 7231/28 a 9596/32), vypořádal. Uvedl, že se v dané věci jedná o řízení o restitučním nároku, tedy o správní řízení o žádosti, což znamená, že se zde do značné míry projeví zásada dispoziční, která oslabuje jak zásadu oficiality, tak zásadu vyhledávací, jimiž stěžovatelé argumentují. Tato okolnost podle městského soudu do jisté míry snižuje odpovědnost správního orgánu za výsledek řízení a v tomto rozsahu ji přenáší na žadatele. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se závěrem městského soudu, že v nyní posuzované věci nelze zcela kategoricky uzavřít, že rozhodnou okolnost, tj. zda stěžovatelka E. B. nebyla „jen“ závětní dědičkou původního vlastníka nemovitostí J. B., ale jeho bratra JUDr. J. B., a nemohla tak být oprávněna k restituci majetku jako univerzální dědička původního vlastníka ve smyslu ustanovení § 4 odstavce 2 písm. a) zákona o půdě, musel správní orgán zjistit už v původním řízení.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu není důvodné ani tvrzení stěžovatelů o tom, že se městský soud nevypořádal s ustanovením § 100 odstavce 5 správního řádu, když nepoměroval zájem na nápravě rozhodnutí se zájmem na ochraně práv nabytých v dobré víře. Na straně 5 odůvodnění napadeného rozsudku městský soud uvedl, že přisvědčil tvrzení žalovaného správního orgánu uvedenému ve vyjádření (ale jedná se zjevně o tvrzení uvedené na straně 4 odůvodnění napadeného rozhodnutí – poznámka Nejvyššího správního soudu). Nelze tak přehlédnout, že městský soud se ztotožnil s odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu, a nikoli s vyjádřením žalovaného jako účastníka řízení. Byť své úvahy soud dále nerozvedl, lze mít za to, že otázku ochrany práv nabytých stěžovateli v dobré víře posuzoval právě ve světle cílů a účelů zákona o půdě, kterým bylo zmírnění následků některých majetkových křivd, k nimž došlo vůči vlastníkům zemědělského a lesního majetku

v období let 1948 – 1989. Za otázku veřejného zájmu tak nepochybně lze označit činnost správního orgánu vedoucí k nápravě nezákonného stavu způsobeného případným vydáním předmětného majetku osobám, u nichž je sporné, zda jsou oprávněnými osobami ve vztahu k majetku původního vlastníka. Není proto pravdivé tvrzení stěžovatelů o tom, že soud při hodnocení existence veřejného zájmu na obnově řízení nepoměřoval zájem na obnově se zájmem na stabilitě právních vztahů či zájmem na ochraně dobré víry účastníků řízení.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani poslednímu bodu kasační stížnosti, ve kterém stěžovatelé namítali, že městský soud nevypořádal argument kolize obnovy řízení a přezkumného řízení. I v případě této námítky ovšem platí, že se městský soud měl odůvodnění, proč námítku neshledal důvodnou, věnovat podrobněji. Městský soud v Praze se omezil na konstatování, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2010, č. j. 6 As 39/2009 – 74, je institut obnovy řízení určen k nápravě skutkových nesprávností, zatímco institut nezákonného řízení podle ustanovení § 94 a následujících správního řádu je určen k nápravě vad právních. K této argumentaci lze dodat, že pokud v této souvislosti stěžovatelé uvedli, že v jejich věci byla u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 4/2015 řešena kasační stížnost proti jinému rozsudku Městského soudu v Praze, v němž jde meritorně o identickou věc s naprosto stejným skutkovým základem a hmotněprávním rámcem, která je však s posvěcením městského soudu jednou řešena přezkumným řízením a podruhé obnovou řízení, nejde o skutečnost, která by sama o sobě způsobovala nezákonnost napadeného rozhodnutí o nařízení obnovy řízení z moci úřední. Není tomu tak ani v případě, pokud v jedné věci městský soud označil za zákonný postup správních orgánů vůči stěžovatelům v jejich restituční věci, kde správní orgány cestou přezkumného řízení zrušily svá původní rozhodnutí, a podruhé – v nyní posuzované věci – učinil totéž cestou obnovy řízení. Je třeba vzít v úvahu okolnost, že v nyní posuzované věci se jednalo o otázku výhradně skutkovou, proto byla volba institutu obnovy řízení z moci úřední provedena správním orgánem zcela oprávněně a bez ohledu na to, že v jiném sporu mohl soud ve správním soudnictví dospět k závěru o splnění zákonem stanovených podmínek pro provedení přezkumného řízení.

V. Závěr a náklady řízení

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek zrušil (ustanovení § 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Protože již v řízení před městským soudem byly dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že za použití ustanovení § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil i je a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ustanovení § 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí [ustanovení § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 78 odst. 5 s. ř. s.]. Tento názor lze shrnout tak, že ve správním řízení nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a nebylo dostatečně podloženo a srozumitelně odůvodněno, že stěžovatelé naplnili zákonem požadované podmínky pro vydání nemovitostí podle restitučních předpisů. V dalším řízení bude na žalovaném, aby znovu posoudil, zda jsou v dané věci splněny zákonem stanovené podmínky a objektivní důvody pro vydání rozhodnutí o povolení obnovy řízení ve vztahu ke stěžovateli E. B. a zda tyto důvody dopadají i na ostatní stěžovatele. Z dosavadního průběhu řízení je patrné, že správní orgány ve vydaných rozhodnutích neuvedly, z jakých skutkových či právních okolností dovozují, že důvod nařízení obnovy řízení z moci úřední, jenž se týká vztahu stěžovatelky E. B. a JUDr. J. B., je důvodem pro nařízení obnovy i ve vztahu k dalším stěžovatelům, když ze spisového materiálu vyplývá, že

pokračování

restituční nárok stěžovatelky Ing. M. Š. se odvíjí od vztahu Š. F. a A. K. – B. a restituční nárok stěžovatelů Ing. Z. Č., I. Č. a J. Ř. se odvíjí od vztahu F. Č. a A. K. – B.

Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, a proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení. Vzhledem k tomu, že stěžovatelé se žalobou domáhali zrušení napadeného rozhodnutí, je nutno považovat je za úspěšné účastníky řízení. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V nyní posuzované věci byly provedeny dva úkony právní služby podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto úkony spadá převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu a podání žaloby ze dne 2. 12. 2014, jež učinil zástupce stěžovatelů v řízení před městským soudem. V obou případech jde o společné úkony téhož zástupce při společném zastupování pěti účastníků řízení podle ustanovení § 12 odstavec 4 advokátního tarifu. Za jeden úkon přísluší částka 12 400 Kč [ustanovení § 7 ve spojení s ustanovením § 9 odstavec 4 písm. d) a ustanovením § 12 odstavec 4 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů činí podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon. Celkem tak náklady řízení před městským soudem tvoří součet částky 15 000 Kč za soudní poplatky a 25 400 Kč za právní služby. Protože zástupce stěžovatelů je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku 5334 Kč, kterou je povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celková částka náhrady nákladů řízení stěžovatelů před Městským soudem v Praze tak činí 45 734 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit stěžovatelům v přiměřené třicetidenní lhůtě od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zvoleného zástupce.

V rámci řízení o kasační stížnosti přiznal Nejvyšší správní soud stěžovatelům náhradu nákladů řízení za dva úkony právního zastoupení ve věci samé – kasační stížnost ze dne 19. 8. 2015 včetně doplnění ze dne 2. 11. 2015 podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Za jeden úkon přísluší částka 12 400 Kč [ustanovení § 7 ve spojení s ustanovením § 9 odstavec 4 písm. d) a ustanovením § 12 odstavec 4 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů činí podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon. Celkem tak náklady řízení tvoří součet částky 5000 Kč za soudní poplatek a částky 25 400 Kč za právní služby. I zde je součástí odměny zástupce stěžovatelů 21% daň z přidané hodnoty, proto se jeho odměna zvyšuje o částku 5334 Kč, kterou je povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celková částka náhrady nákladů řízení stěžovatelů v řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem tak činí 35 734 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit stěžovatelům v přiměřené třicetidenní lhůtě od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zvoleného zástupce.

Osoba zúčastněná na řízení má podle ustanovení § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti uložené soudem. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. V projednávané věci Nejvyšší správní soud neuložil osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost a osoba zúčastněná na řízení – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových - také žádnou náhradu nákladů řízení nepožadovala.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2016

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců Mgr. Marka Bedřicha a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) E. B., b) Ing. M. Š., c) Ing. Z. Č., d) I. Č., e) J. Ř.**, všichni zastoupeni JUDr. Danielem Honzíkem, advokátem, se sídlem Praha 2, Londýnská 674/55, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Praha 3, Husinecká 1024/11a, zastoupený JUDr. Adamem Rakovským, advokátem, se sídlem Praha 2, Václavská 316/12, za účasti: **Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových**, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2014, zn. SPÚ 471606/2014, ve znění opravného rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2014, zn. SPÚ 471606/2014-opr., v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 6. 2015, č. j. 3 A 152/2014 – 99, o návrhu na přiznání dalších nákladů řízení

t a k t o:

Výrok rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2016, č. j. 2 As 211/2015 - 69, **se doplňuje** takto:

Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům na náhradě dalších nákladů řízení částku 20 000 Kč k rukám JUDr. Daniela Honzíka, advokáta, do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Na základě kasační stížnosti žalobců (dále „stěžovatelé“) zkoumal Nejvyšší správní soud zákonnost rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 4. 6. 2015, č. j. 3 A 152/2014 – 99, jímž bylo pravomocně rozhodnuto o tom, že bylo z moci úřední obnoveno řízení, v němž Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad Praha vydal dne 15. 12. 2011 dílčí rozhodnutí č. j. PÚ 910/11. Tímto dílčím rozhodnutím bylo podle ustanovení § 9 odstavec 4 zákona č. 229/1990 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“), vysloveno, že stěžovatelé jsou vlastníky v posledně uvedeném správním rozhodnutí popsanych nemovitostí a dále že stěžovatelé nejsou vlastníky jiných, opět v rozhodnutí popsanych nemovitostí. V restituční věci se rozhodovalo mimo jiné o nároku stěžovatelky E. B., odvozeného od původního vlastníka nemovitostí JUDr. J. B., jehož je stěžovatelka závětní dědičkou.

[2] Rozsudkem ze dne 30. 3. 2016, č. j. 2 As 211/2015 - 69, Nejvyšší správní soud zrušil jak přezkoumávaný rozsudek městského soudu, tak i obě rozhodnutí žalovaného. Na náhradě nákladů řízení uložil žalovanému zaplatit stěžovatelům částku 45 734 Kč jako náhradu nákladů

řízení o žalobě před městským soudem a částku 35 734 Kč jako náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem.

[3] Podáním doručeným tomuto soudu dne 21. 4. 2016 poukázali stěžovatelé na skutečnost, že v řízení před Nejvyšším správním soudem byli na základě výzvy ze dne 24. 8. 2015 vyzváni k doplacení soudního poplatku za podanou kasační stížnost v částce 20 000 Kč nad rámec již zaplacené částky 5000 Kč. Právní zástupce stěžovatelů bankovním převodem ze dne 25. 8. 2015 uhradil dodatečně vyměřený soudní poplatek v částce 20 000 Kč a celkově tak byla stěžovateli na soudním poplatku uhrazena částka 25 000 Kč. Stěžovatelé dále poukázali na to, že na předposlední straně odůvodnění rozsudku Nejvyšší správní soud započítal do vyčíslené náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti soudní poplatek pouze za jednoho z účastníků řízení ve výši 5000 Kč a nikoliv ve skutečně zaplacené výši 25 000 Kč.

[4] Nejvyšší správní soud s ohledem na vydaný rozsudek vážil, zda je možné o účtovaných nákladech řízení ve prospěch stěžovatelů ještě rozhodnout. Dospěl k závěru, že tak lze učinit pouze zčásti. Nelze rozhodnout o nákladech, o nichž bylo rozhodnuto uvedeným rozsudkem. Pokud jde o náklady, o nichž nerozhodl, lze postupovat podle § 166 odst. 1, 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, za použití § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.). Podání stěžovatelů soud akceptoval jako návrh na takový postup.

[5] Nejvyšší správní soud shledal návrh stěžovatelů důvodný, když z obsahu soudního spisu vyplývají okolnosti zaplacení, doměření a doplacení soudního poplatku z podané kasační stížnosti tak, jak stěžovatelé ve svém návrhu uvedli. Doplněním rozsudku tedy Nejvyšší správní soud uznal za další účelně vynaložené náklady částku 20 000 Kč odpovídající dodatečně doměřenému a dne 25. 8. 2015 uhrazenému doplatku na soudním poplatku z podané kasační stížnosti.

[6] Procesně neúspěšnému žalovanému proto Nejvyšší správní soud uložil povinnost zaplatit úspěšným stěžovatelům další částku na náhradu nákladů řízení, a to ve výši 20 000 Kč; tuto částku je povinen uhradit do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám zástupce stěžovatelů JUDr. Daniela Honzíka, advokáta (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2016

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu